

Posudek oponenta habilitační práce

Masarykova univerzita	Pedagogická
Fakulta	Pedagogika
Obor řízení	
Uchazeč	Mgr. Jakub HLADÍK, Ph.D.
Pracoviště uchazeče	Ústav pedagogických věd Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně
Habilitační práce (název)	<i>Multikulturní kompetence ve vzdělávání studentů pomáhajících profesí: Modelování a měření kompetencí v kulturně pluralitní společnosti</i>
Oponent	doc. PhDr. Miroslav CHRÁSKA, Ph.D.
Pracoviště oponenta	Katedra technické a informační výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Text posudku

a. Aktuálnost námětu

Téma habilitační práce považuji za aktuální, zvláště v dnešní době, charakterizované poněkud zvýšenou mírou xenofobního chování a rostoucím počtem sociálně-patologických jevů, nejen v této oblasti. Je tedy nezbytné zamyslet se nad faktem, do jaké míry jsou studenti pomáhajících profesí systematicky připravováni na svoji roli, kterou budou sehrávat v dnešní multikulturní společnosti a zda mají také dostatek odpovídajících kompetencí pro multikulturní výchovu.

Lze tedy jen souhlasit s tvrzením autora (s. 140) „*Příprava studentů na práci a život ve společnosti, která je sycena různými kulturami, není projev ideologie, ale nutnost mající za cíl předcházet konfliktům.*“

b. Přístup k řešení

Přístup autora k řešení problematice je komplexní a originální. V práci jsou komparovány jak teoretické přístupy k multikulturní výchově, tak i výsledky vlastních empirických výzkumů autora i dalších mezinárodních výzkumů. Habilitační práce má tedy teoreticko-empirický charakter, i když není takto formálně členěna. Za cenný přístup pak pokládám provedenou metaanalýzu dat z oblasti multikulturní výchovy. O šíři záběru habilitační práce vypovídá i 178 použitých zdrojů.

c. Použitá metodologie

Metodologie použitá v habilitační práci je na velmi dobré úrovni. Za hlavní, nejen metodologický, přínos práce můžeme považovat právě vývoj a ověření vlastního Dotazníku multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí (MCSHPS). Zde oceňuji jeho velmi kvalitní a korektní statistické zpracování, včetně snahy o určení konstruktové validity měrného nástroje. Obdobně kladně se lze metodologicky vyjádřit o dalších šesti provedených výzkumech a jejich statistickém zpracování. Ať již jde např. o použití sémantického

diferenciálu (s. 68) nebo o zpracování výsledků výzkumu pomocí regresní analýzy (s. 72, 110), včetně ověřování faktorové struktury měrného nástroje (s. 69, 90, 118) nebo o provedení shlukové analýzy dat z multikulturního srovnání (ČR a Gambie) kompetencí studentů podle jednotlivých univerzit (s. 102) a hlavně určení reliability měrných nástrojů (s. 69, 72, 90, 120) což není, u prací tohoto typu, zdaleka běžné. Jedinou, víceméně formální, drobnější výtku mám k absenci a možnému začlenění schématu provedených výzkumů do vlastního textu práce, což by přispělo k lepšímu pochopení širší záběru empirické části práce i pro čtenáře „nemetodology a nestatistiky“. Podobně mohly být také některé statistické analýzy podrobněji vysvětleny např. v přílohách, přestože by to zvětšilo rozsah práce. Celkově však empirickou část habilitační práce hodnotím jako příkladnou a se zásadním přínosem.

d. Kvalita a správnost dosažených výsledků

Úroveň zpracování teoretické části práce, která je primárně obsahem prvních čtyř kapitol, svědčí o dobré orientaci autora v dané problematice. V teoretických základech práce však postrádám bližší přiblížení pojetí tzv. pomáhajících profesí. Autor je sice zmiňuje v textu, ovšem jejich celistvé vymezení, zvláště pokud jsou součástí vlastního názvu habilitační práce, by bylo pro dokreslení celkového obrazu dané problematiky žádoucí.

Celou prací výrazně prolíná snaha autora o kvalifikovaný a kvantitativně pojatý popis zkoumaných jevů a souvislostí - viz např. Obrázek 16 Struktura modelu multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí (s. 112), Obrázek 17 Model multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí (s. 113) a Obrázek 19 Sociální a personální kontext interkulturního učení (s. 125). Empirická část práce, popisující výsledky sedmi navazujících výzkumů, je z mého pohledu nejzásadnější částí habilitační práce.

e. Původnost dosažených výsledků

Dosažené výsledky jsou původní. Vytvořený (a statisticky ověřený) model multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí je originální. Výsledná podoba dotazníku (MCSHPS) vznikla po několika etapách optimalizace, byly z něj odstraněny nevhodné položky a výsledný finální pětifaktorový model obsahuje 5 složek s celkem 20 položkami. I další realizované výzkumy jsou původní a přinášejí nové pohledy na zkoumanou realitu včetně podnětů pro další výzkumná šetření.

f. Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Závěry (výsledky) habilitační práce jsou velmi dobře použitelné pro rozvoj oboru Pedagogika a další bádání, a to i v oborech jako je sociální psychologie, sociologie, společenské vědy, antropologie a další. Z již realizovaných výzkumů autora se nabízí např. zkoumání multikulturních postojů ve vztahu k multikulturním kompetencím.

g. Uplatnitelnost výsledků v praxi

Výsledky práce jsou velmi dobře uplatnitelné v praxi. Dnešní doba je charakteristická střetáváním i relativně vzdálených kultur a to vyžaduje odpovídající znalosti a postoje u celé populace. Z tohoto důvodu je nutné efektivní vytváření multikulturních kompetencí nejen u vysokoškolských studentů a studentů pomáhajících profesí (kde se jedná o požadavek naprosto nezbytný), ale mělo by být v popředí edukačních aktivit, alespoň v elementární

podobě, již od preprimárního a primárního vzdělávání. Některé výsledky habilitační práce, včetně realizovaných výzkumů autora habilitační práce, byly již také publikovány (viz odkazy v textu práce) a přináší mnoho podnětů pro aktualizace pohledů na multikulturní kompetence a také další pokračování výzkumů v této oblasti.

h. Formální úprava a jazyková úroveň práce

Po formální stránce má habilitační práce rozsah 142 s. bez bibliografických citací, obsahuje odkazy na 178 zdrojů a má 31 s. příloh. Poněkud netradiční je oboustranný tisk textu práce, avšak vzhledem k rozsahu práce je to akceptovatelné. Jinak je zpracování textu habilitační práce, jak po formální, tak i jazykové stránce, na požadované úrovni a nemám k němu připomínky. Též zařazení obrázků a tabulek v práci je zcela funkční.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

1. V kapitole „5. *Vztahy mezi dimenzemi multikulturní kompetence*“ jste pro měření afektivní dimenze multikulturní kompetence vhodně zvolil sémantický diferenciál, respektive jeho dvoufaktorovou variantu, kterou jste i statisticky verifikoval. Předpokládáte, při využití sémantického diferenciálu v multikulturním srovnání postojů, určité metodologické problémy s jeho validitou?
2. V kapitole „8. *Multikulturní kompetence studentů pomáhajících profesí - mezinárodní kontext*“ na s. 106 uvádíte, že „úroveň multikulturní kompetence studentů je závislá více na příslušnosti k univerzitě než na samotném kulturním kontextu“. Na základě provedené hierarchické shlukové analýzy dotazníku MCSHPS jste identifikoval dva shluky. Jaké další faktory mohou ovlivňovat úroveň multikulturní kompetence, respektive které další proměnné byste mohl použít do shlukové analýzy pro určení bližších charakteristik Vámi identifikovaných skupin?
3. Předpokládáte jiné výsledky ve Vašich výzkumech u studentů, kteří se primárně nepřipravují v tzv. pomáhajících profesích?

Závěr

Habilitační práce Jakuba Hladíka „*Multikulturní kompetence ve vzdělávání studentů pomáhajících profesí: Modelování a měření kompetencí v kulturně pluralitní společnosti*“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Pedagogika.

V Olomouci dne 30. října 2017

.....
podpis